

אתה תשפוט!

האסיר נתפס חמש שעות לאחר בריחתו, טען פרקליט המדינה. "זהו הישג ראוי לשבח, ואני בטוח כי עשינו את המקסימום שביכולתנו. אין אני סבור שהמדינה צריכה לתת את הדין על כך ששיטות המאסר אינן מושלמות במידה שתמצע כל אפשרות בריחה." אילו היית אתה השופט, האם היית מזכה את המדינה, או מחייב אותה לשלם פיצויים לנניאל?

דניאל זכה בתביעתו בית הדין קבע, כי המדינה אחראית לאסיריה, ולמעשי פקדיה שמחובתם להגן על הציבור בפני מעשיהם של פושעים מועדים. מעשהו של האסיר התאפשר, קבע פסק-הדין, בגלל מעשי הזנחה של הנהלת בית-הסוהר.

חיים עם בריקמצא

נעמה אהבה את זכריה, אולם בלידת-הבן נאלצה להודות כי הוא אחד הקמצנים הגדולים בעולם כולו. הוננו הגיע ל-260 אלף ל"ג, ובכל זאת חי הנוג עדיין בבית ישן נושן, ללא ביוב וללא אספקת מים. נעמה הייתה חייבת לבשל על גבי כירה פתוחה מוסקת בעצים. זכריה סירב לבזבז פרוטה, לבד מקניית מזון ובגדים הכרחיים. לאחר עשרים שנה של חיים כאלה, החליטה נעמה בייאוש לננות לבית-הדין ולרשום היפרדות ותשלום מזונות מבעלה.

"אני אהבת אותו, ולא הייתי נפרדת ממנו," טענה נעמה.

בבית-הדין, אבל הוא עשיר, ואני חושבת שמגיע לי כי יתן לי חיים נוחים יותר. אינני רעבה ואינני עירומה, אבל כל מה שיש לי הוא הברכה החיוניים ביותר, ואני חושבת שהוא חייב לי יותר מזה."

זכריה, שקימץ במלים לא פחות מאשר בפרוטות, השיב: "אני נתן לך מזון למחייתה, בגדים ללבושה, וקורת גג. מה שהיא רוצה יותר, זה עניינה הפרטי."

אילו היית אתה השופט, האם היית נענה לתביעתה של נעמה?

בית-הדין דחה את התביעה. הוא קבע כי רמת החיים של כל משפחה איננה ענין ל- החלטת בית-דין. אפילו במקרה בו ברור כי גישתו של הבעל פסודה מעיקרה, לאור הנסיבות אולם מכחינה חוקית, מוספק הבעל דאשה את מחסורה ואין מקום לתביעת מזונות."

צנור-גומי בריאה

לאחר ניתוח קשה בריאה, נודע לראובן כי הרופא השאיר בטעות צנור גומי בן 15 סנטימטרים בגופו. הוא איים לתבוע את הרופא למשפט, אלא אם כן יוציא מייד את הצנור, אולם הרופא שיכנע אותו כי גופו ימים ויפריש ברביית הימים את הגומי, ללא כל נזק לבריאותו.

הצינור נשאר בריאה, ולאחר 20 שנה גרם, כפי שהתברר, לדלקת חריפה, שכתוצאה ממנה היה הכרח להוציא את ריאתו הימנית של ראובן. הוא תבע את הרופא לדין ודרש 40 אלף ל"ג פיצויים, בטענה שאילו שמע הרופא לדרישתו בשעתו, הייתה הדלקת נמנעת וריאתו הייתה בריאה ושלמה. הרופא טען, לעומת זאת, כי במשך 20 השנה שחלפו מאז בוצע הניתוח השתנו כללי החוקים הדנים ברפואת-שואא, ולכן אין אפשרות חוקית לדון אותו לפי החוקים הקיימים על מעשה שבוצע כתנאים חוקיים אחרים, ואילו החוקים

שלפיהם אפשר היה לדון אותו, בוטלו בינתיים. אילו היית אתה השופט, כיצד היית מוציא את פסק-הדין?

בית-הדין מצא שהרופא צודק בטענת הילוקף החוקים, אולם החליט לחייבו את הרופא לרשום את מוסדת הבריאה, ולקחת אחריות על מעשהו. דפי עיתון זה, הוזהק הרופא אחראי למעשה והחייב על-ידי בית המשפט לשלם פיצויים.

הימור לאחר המוות

יעקב היה שטוף כל-כך במשחקי מזל והימורים, עד כי החליט להמשיך בהם גם לאחר מותו. בצוואתו הכניס סעיף, בו הוא מוריש טבעת-יהלום יקרת ערך לאחת משתי בנות-הדורותיו, דינה ורינה. עליהן להטיל טוביה ביניהן, והזוכה בגורל תקבל את הטבעת. אולם עוד לפני שהוטלה הקוביה, נדרסה רינה באורח פתאומי על-ידי מכונית והשיבה נשמתה השמימה. דינה, שנשארה עתה יחידה, דרשה את הטבעת לעצמה, ולכן התנגדו קרובי משפחה אחרים. "לאחר מותו של יעקב" טענו הקרובים בבית-הדין, "נשארה הטבעת רכושן המשותף של דינה ורינה. מאחר שעם מותה של רינה אי-אפשר לקיים את רצון המת ולדעת מי תהיה בעלת-הטבעת, יש למכרה ולתת לדינה את מחצית שוייה בלבד."

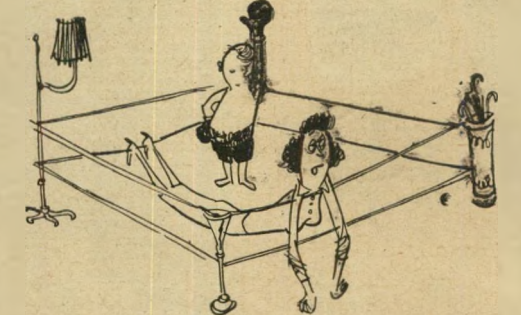
אבל יעקב התכוון לכך שהטבעת תהיה לרכושה של אחת משתינו ולא של שתינו יחד. טענה דינה. מכירת הטבעת וחלוקת מחירה תפר את רצונו של המת. אילו היית אתה השופט, מה היית עושה בטבעת?

בית-הדין הכריע לטובת מוכרת הטבעת לדינה. הוא קבע כי רצון המת היה לתת את הטבעת בשלמותה לאחת מן השתיים, ולא חר מותה של רינה תהיה זאת הדרך היחידה לקיום רצונו.

פרא דני

"אל תדאגי! הילד אוהב לשחק ולהשתובב, אבל הוא איננו ילד רע," אלה היו המלים האחרונות שאמר מר גרשוני לתמי, הבייבי-סיטר, שהייתה צריכה להישאר לשמור על דני. אבל מיד לאחר צאת ההורים, לקח דני את המשחק בריצונו. בחקותו את גדולי המתאגפים, תקף את תמי המסכנה במכות אגרוף נאמנות עד שנפלה על הריצפה. מאוחר יותר תבעה מההורים פיצויים על פצעייה. "אבסורד!" טענו ההורים. "דני הוא רק בן ארבע. לא

היתה לו כל כוונה רעה. הוא פשוט איננו מבחין במעשיו. אשר לנו, הרי אנו בודאי שאיננו אחראים, מפני שלא היינו כלל במקום בשעת המעשה."

"אבל אתם ידעתם על הרגלו של הילד לחבוט ולנשוך אנשים ודים," טען עורך-הדין שיצג את תמי, "ולמחות הייתה חייבים להזהיר אותה מפניו, כדי שתתכוון להגן על עצמה."

אילו היית אתה השופט, האם היית מזכה את ההורים?

ההורים החייבו דני, בית-הדין קבע כי הם אחראים לנזק, משום של אזהרתו את ה- בייבי-סיטר מפני הצפוי לה מהילד התוקפני.

הזקן והאסיר

דניאל, אדם בגיל העמידה, נהג במכוניתו סמוך לאחד מבתי הסוהר. לפתע ברח מבית-הסוהר אחד האסירים, הכריח את דניאל להכניסו למכונית, ולאחר מכן איים עליו כי אם לא יסע בכל המהירות, יהיה זה קיצו. דניאל נהג במהירות שיגעון גית עד שהתעלף מרוב בהלה ליד ההגה. לאחר מכן הגיש תביעת פיצויים נגד המדינה, על שהניחה לאסיר להימלט מן הכלא ולהפחידו כמעט עד מוות.

"שומרי בית-הסוהר," טען דניאל, "אחראים להחזקתו של האסיר שנידון על פשעים חמורים. אילו מלאו את תפקידם כראוי, לא היה עלי לנהוג כמסירך בברת דרך ולהתעלף מרוב פחד, בשבתי ליד ההגה, דבר שספג את אשתי."

האב החזיק רובה

לאה הייתה מאוהבת בשמעון עד למעלה מאזוניה, אולם היא הייתה צעירה מגילו 18, ולכן יכלה להינשא לו רק בהסכמת אביה. אביה, שלא חיבב כלל את שמעון, לא רצה לשמוע על כך. "אבל למה לנו לציית לתרח הזקן?" קרא שמעון בתהלהבות באזוניה של לאה. "בואי, נברח ונינשא בחשאי!"

היא הסכימה. באישון ליל חמקה מן הבית, אולם הזקן התעורר לקול הרחש. הוא חטף את רובה-הצייד שלו והרעים בקולו: "עומדו!" תשובתו של שמעון הייתה: "רק נסה לעצור אותנו!" האב ניסה. הכדוריות מרובה-הצייד שלו ננעצו בגולו של שמעון והיה עליו לעבור כמה וכמה ניתוחים עד שהוצא כולם. כשהבריא, תבע את האב באשמת נסיון לרצח.

החוק מחיר לי לירות לצורך הגנה עצמית או להגנת משפחתו, טען האב. החוק נותן לי זכות שלא להסכים לנישואי בתי לפני הגיעה לגיל 18. שמעון ניסה להפר חוק

ולהניע גם את בתי להפרת חוק, והיה עלי להתגונן. "שמעון לא סיכן את חייו של איש," השיב התובע. הוא ניסה רק לשאת את לאה לאשה. התנגדותו של האב מוצדקת מבחינה חוקית, אבל לא הייתה לו כל זכות להשתמש ברובה לעמידה על זכותו."

אילו היית אתה השופט, האם היית מזכה את האב באשמת נסיון לרצח?

האב זוכה. בית-הדין מצא, שהוא לא הרג מזכויותיו כאשר ניסה למנוע את שמעון מהפרת החוק, אפילו בעזרת רובהו. בית-הדין הסכים, כי לא הייתה לאב כל דרך אחרת למנוע את הפרת רצונו ואת הפרת החוק ה- כרוכה בכך.

הרבי-סמל והקולנוע

רבי-סמל ג'ונסון היה חייל אמיץ עד כדי כך, שמעשיו נודעו לחהילה בצבא האמריקאי כולו. חברת סרטים החליטה להפוך סדרת כתבות על מעלליו לסרט מלחמתי, שצולם במקום המעשה - ברוב עניו החטטניות של הרבי-סמל ג'ונסון לא היה מרוצה כלל מהסרטה חייו, והוא תבע את החברה לתשלום פיצויים של 150 אלף דולאר.

"הפקת סרט על המלחמה זוהי זכותנו החוקית," טענה החבי רה. "במלחמה שירתו מיליוני חיילים, מפקדים וקצינים, וכל אחד מהם יכול לראות בכל סרט מלחמתי חשיפה של חייו הפרטיים ללא הסכמתו."

"אולם סרט זה," טען ג'ונסון, "אינו דן במלחמה, אלא במעשי שלי במלחמה. לכל אדם ישנה זכות לחיים פרטיים שלא יוצגו לפני עיניו החטטניות של הקהל הרחב, על-ידי הצגת עברו לכל פרטיו בעזרת שחקנים."

אילו היית אתה השופט, האם היית מחייב את החברה לתשלום פיצויים?

החברה יצאה זכאית. בית-הדין קבע כי הזכות לפרטיות כפופה לזכותו של הציבור לדעת את ההרבים שבידיעתם יש עניין ציבורי. במקרה זה, יש משקל רב יותר לזכות הציבור לדעת, מאשר לזכות היחיד לפרטיות. ולכן אין מקום לתביעת הרבי-סמל."